Voorstel aan college en raad

Nummer:	02430000175243
Datum:	23 april 2024
Opsteller:	L. Groen
Portefeuillehouder:	Burgemeester J. Joon
Onderwerp:	Programmabegroting en jaarstukken VNOG

Het college van B&W besluit:
1. De raad voor te stellen kennis te nemen van de voorlopige jaarstukken 2023;
2. De raad voor te stellen een zienswijze in te dienen op de concept programmabegroting 2025-2028 om de tien fte aan vaste vacature ruimte af te schalen en de loonsombegroting op te stellen op medewerkersniveau in plaats van maximale loonschaal en hiermee de gemeentelijke bijdragen te verlagen. Tevens wordt de raad voorgesteld om de VNOG te verzoeken om de reserves af te bouwen en hiervoor te komen met een voorstel in de Kadernota 2026-2029 van de VNOG;
3. De raad voor te stellen de financiële effecten te verwerken in de nog op te stellen meerjarenbegroting 2025-2028 ten laste van het begrotingssaldo.

Inleiding
Concept jaarstukken 2023
Over 2023 verwacht de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG) een voordelig resultaat van circa €2,83 miljoen. Het voordelige resultaat bestaat op hoofdlijnen uit de volgende kostensoorten:
- Personele lasten €1.105.000,- voordeel;
- Vrijwilligers €338.000,- voordeel;
- Exploitatie €980.000,- voordeel;
- Treasury €409.000,- voordeel.

Al met al heeft VNOG haar reguliere werk uitgevoerd, voortgang op vele dossiers behaald en is er voortgang geboekt in een drietal nieuwe zaken, te weten:
1. Uitvoering van de demarcatieregeling;
2. Is de VNOG werkgever geworden van de brandweercentralisten in het nieuwe construct van de MKON-MKBD (meldkamer);
3. En heeft er versterking plaatsgevonden van de crisisbeheersing en de informatiepositie door een verhoging van de BDuR (Rijksbijdrage).

Echter konden nog niet alle voornemens uit de begroting 2023 uitgevoerd worden en niet al het budget is besteed. Hierdoor is een positief jaarresultaat ontstaan. Inmiddels heeft het AB, in reactie op het voorspelde en nu ontstane rekeningresultaat, besloten om de gemeentelijke bijdrage te dempen. In de Kadernota 2025-2028 gaat dit om €800.000,- structureel, aanvullend op de al doorgevoerde besparing met ingang van 2024 van €600.000,- structureel.

Voorgesteld wordt aan het AB om het positieve jaarrekeningresultaat te bestemmen voor:
- Versterking vermogen t.b.v. verbetering weerstandsratio: de weerstandsratio is gezakt naar 0,66. Om de ratio op 1,0 te brengen, vergt dit een toevoeging van € 1.100.000,- aan de bedrijfsvoeringsreserve;
- Inzet t.b.v. verwachte ‘CAO’-verhoging vanaf 1 mei 2024: er is geen dekking in de lopende begroting 2024 voor een verdere CAO-verhoging in het jaar 2024. Er wordt een verhoging van 6% verwacht. Dit veroorzaakt een nadeel van € 1.600.000,- in het eerste jaar.
- Teruggave aan deelnemende gemeenten: het resultaat zou (deels) kunnen worden teruggestort aan de gemeenten. Nadeel is wel dat als de CAO-verhoging doorgaat, de gemeenten dan voor 2024 later nog een naheffing zullen krijgen van naar verwachting € 1.600.000-.

Concept programmabegroting 2025-2028
De concept programmabegroting 2025-2028 beschrijft de doelen, activiteiten en de budgetten van de VNOG voor 2025. De begroting bevat ook een financiële doorkijk op hoofdlijnen voor de periode tot en met 2028. De begroting is gebaseerd op de Kadernota 2025-2028 die op 14 december 2023 door het AB is vastgesteld. De concept programmabegroting wordt nu voor een zienswijze aan de gemeenteraden aangeboden. De definitieve vaststelling van de begroting vindt plaats in het AB van september. De begroting moet volgens de wet voor 15 september zijn vastgesteld. In deze begroting is nog geen nieuw beleid opgenomen, omdat dit jaar het Regionaal Beleidsplan wordt aangepast. Dat beleidsplan wordt ook eerst voorgelegd aan de gemeenteraden. Deze begroting bevat de reguliere taken en bestaande plannen.

De gemeentelijke bijdrage stijgt als gevolg van de loon- en prijsindexering en enige ontwikkelingen die in de Kadernota waren opgenomen. Deze worden gematigd doordat er ook diverse structurele besparingen worden doorgevoerd (€ 800.000,-). Ook in 2024 waren reeds structurele besparingen opgenomen (€ 600.000,-); de besparingen van 2025 komen hier nu bovenop. Op grond van de VNOG Toekomstvisie uit 2020 moet VNOG in 2026 structureel € 514.000 besparen. Deze besparing is vanaf 2021 al structureel stapsgewijs in de meerjaren begroting van VNOG verwerkt. Daarmee komt de totale structurele besparing vanaf 2026 op € 600.000 + € 800.000 + € 514.000 = € 1.914.000.

Kader
Wet gemeenschappelijke regeling, Wet Veiligheidsregio's.

Alternatieven
- Een zienswijze in te dienen op een door de raad nader te bepalen onderdeel.
- Geen zienswijze in te dienen om de vaste vacatureruimte, de besparing op de loonsombegroting en het afbouwen van de reserves in te zetten om de gemeentelijke bijdragen te verlagen.

Beoogd effect
Kennis te nemen van de voorlopige jaarstukken 2023 en indien gewenst het door de raad laten indienen van een of meerdere zienswijzen op de programmabegroting 2025-2028.

Argumenten

1. ***Conform de Wet gemeenschappelijke regelingen biedt het dagelijks bestuur de raden van de deelnemende gemeenten voor 30 april de voorlopige jaarstukken ter kennisname aan.***
   Het zijn nog voorlopige stukken, omdat naar aanleiding van bijvoorbeeld de accountantscontrole er nog wijzigingen in de jaarstukken kunnen worden aangebracht.

2. ***De concept begroting ligt nu ter zienswijze aan de raden voor.***
   Bij wet hebben de raden het recht om een zienswijze in te dienen op de concept begroting. De reeds eerder gemaakte afspraken zijn conform Kadernota 2025-2028 verwerkt in de programmabegroting.

   De VNOG heeft de afgelopen jaren positieve jaarrekening resultaten behaald. Het AB heeft daarom besloten om vanaf 2024 (€600.000,-) en 2025 (€800.000,-) structurele bezuinigingen door te voeren. Deze besparingen zien met name toe op de exploitatiebudgetten binnen de VNOG, zoals opleidingskosten, stelpost onvoorzien, verzekeringen en andere materiële werkbudgetten. Een ander jaarlijks overschot zit op de personele lasten (1,1 miljoen voordeel in 2023).

   We stellen voor in het kader van de ombuigingsopgave om de VNOG te verzoeken om de flexibele ruimte binnen de personele lasten in te zetten om de gemeentelijke bijdragen structureel te verlagen en te komen met een voorstel voor de Kadernota 2026-2029. Zoals in de jaarstukken 2023 door de VNOG is aangegeven wordt in de begroting standaard tien fte aan vacatureruimte aangehouden ten aanzien van voorzichtigheid en wendbaarheid. Daarnaast wordt de loonsombegroting opgesteld op de maximale loonschaal. Dit betekent dat hierdoor binnen de personele lasten een structurele flexibele ruimte aanwezig is, die structureel beslag legt op de gemeentelijke begroting. Voorgesteld wordt om de tien fte aan vacatureruimte af te schalen en de loonsombegroting op te stellen op medewerkersniveau en de gemeentelijke bijdragen hiermee te verlagen.

   Tevens wordt voorgesteld in lijn met andere gemeenschappelijke regelingen om de VNOG te verzoeken om te komen met een voorstel in de Kadernota 2026-2029 om de reserves af te bouwen om hiermee de gemeentelijke bijdrage te verlagen. Reden hiervoor is dat er binnen de gemeente geen structurele middelen zijn in verband met de ombuigingsopgave en eventuele toekomstige tekorten beter gedekt kunnen worden met incidenteel geld vanuit de gemeente in plaats vanuit eigen reserves binnen de VNOG. Dit omdat dit laatste namelijk structureel beslag legt op de gemeentelijke begrotingen. De gemeente wordt voorgesteld om dit risico te betrekken bij de berekening van het weerstandsvermogen.

3. ***We zijn verplicht de effecten van de concept begroting structureel te ramen.***
   Daardoor kunnen deze niet uit een reserve gedekt worden en moet dit ten laste van het begrotingssaldo. Begrotingswijzigingen zijn in het kader van het budgetrecht voorbehouden aan de raad.

Financiën

1. Jaarrekening

Voorgesteld wordt om het voordelige resultaat te bestemmen voor het versterken van het eigen vermogen ten behoeve van de weerstandsratio, voor de CAO 2024 of een deel van het voordelige resultaat terug te laten vloeien naar de gemeente, waarbij de CAO 2024 alsnog in 2024 opgehaald wordt bij de gemeente. Aannemelijk is, dat de eerste twee opties worden ingevuld en dat er zich geen financieel effect voordoet.

2. Begroting

De begroting 2025-2028 is de eerste begroting die is opgebouwd op het nieuwe verdeelmodel. In de begroting 2024-2027 van de VNOG was dit effect nog niet verwerkt. Daarom is bij de advisering over de begroting 2024-2027 destijds geadviseerd om een stelpost op te nemen voor de effecten van de nieuwe verdeelsleutel. In de onderstaande tabel is het effect van de begroting 2025-2028 van de VNOG doorgerekend op de begroting van Harderwijk.

Gevolgen begroting 2025-2028 Harderwijk	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Uniforme bijdrage begroting 2025-2028 VNOG	3.217	3.213	3.384	3.471
Geschatte kosten kazernes (demarcatie regeling)*	125	125	125	125
Af te trekken: reeds in de begroting opgenomen bedragen voor uniforme bijdrage + demarcatie	-2.860	-3.009	-3.112	-3.112
Af te trekken: stelpost gevolgen aanpassing verdeelsleutel	-139	-293	-303	-303
Verschil te dekken uit begrotingssaldo	**343**	**36**	**94**	**181**

Tabel 1. Financiële gevolgen begroting 2025-2028
**De kosten voor de kazernes worden één op één verrekend op basis van werkelijk gemaakte kosten*

Met name in 2025 is het budgettaire effect hoog. Dit komt omdat in het Algemeen Bestuur van de VNOG in meerderheid besloten is om niet in te stemmen met een ingroeipad (50% stijging in 2025 tot 100% in 2026) naar een nieuwe verdeelsleutel. Dit leidt in 2025 tot een nadelig effect, omdat binnen Harderwijk in lijn met de zienswijze die was ingediend, uitgegaan werd van een ingroeipad in de begroting. De jaren daarna is de verhoging beperkter. Dit komt doordat investeringen die op de planning stonden vertraagd zijn i.v.m. levertijden van nieuwe voertuigen. Dit levert in 2026 en 2027 een incidentele demping op de gemeentelijke bijdragen door vrijvallende kapitaallasten. Door de structurele besparing van €800.000,- vanaf 2025 is de jaarlijkse gemeentelijke bijdrage voor Harderwijk afgerond €46.000,- lager dan wanneer er geen besparing was doorgevoerd.

Bijlagen

1. Concept programmabegroting 2025-2028
2. Voorlopige jaarstukken 2023
3. Brief met toelichting vanuit de VNOG
4. Concept zienswijze